

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طراحی معماری بر اساس ضوابط شهرسازی

تألیف و گردآوری:
سمانه نوری بیدهندی

Email : simaye.danesh@yahoo.com
Telegram : [telegram.me/simayedaneshpub](https://t.me/simayedaneshpub)

سرشناسه	نوری بیدهندی، سمانه، ۱۳۶۴-
عنوان و نام پدیدآور	طراحی معماری بر اساس ضوابط شهرسازی/تالیف و گردآوری سمانه نوری بیدهندی.
مشخصات نشر	تهران: سیمای دانش، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	[۱۶۷ص:] مصور، جدول.
شابک	978-600-120-546-0:
وضعیت فهرست نویسی	فیپا
یادداشت	کتابنامه: ص. [۱۶۷].
موضوع	معماری - طراحی Architectural design شهرسازی -- طرح و برنامه ریزی City planning -- Design
رده بندی کنگره	NA۲۷۵۰:
رده بندی دیویی	۲۸۴/۷۲۰:
شماره کتابشناسی ملی	۸۷۴۲۹۱۳:
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فیپا

طراحی معماری بر اساس ضوابط شهرسازی

تألیف و گردآوری:	سمانه نوری بیدهندی
ناشر:	انتشارات سیمای دانش
نوبت چاپ:	اول/ ۱۴۰۰
تیراژ:	۵۰ نسخه
حروفچینی:	موسسه مهراد
صفحه آرایی:	موسسه مهراد - مجتبی نظریگی
لیتوگرافی:	باختر
چاپخانه:	فرشیوه
مطبع:	روشنک
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۱۲۰-۵۴۶-۰
قیمت:	۱۰۰۰۰۰۰ ریال

کلیه حقوق این اثر برای انتشارات سیمای دانش محفوظ است.

انتشارات سیمای دانش: خیابان انقلاب- ابتدای خیابان ۱۲ فروردین

پلاک ۳۱۸- تلفن: ۶۶۴۶۴۷۷۹

فروشگاه سیمای دانش: ۶۶۴۶۰۵۴۵

کتابفروشی عصر دانش: ۶۶۴۹۳۷۰۱

کتابفروشی پرهمام: ۶۶۴۶۸۲۳۵

پیش گفتار

تجربه من در طی سالیان متمادی طراحی ابنیه شهری و خلق فضاهایی زیبا، منطبق با ابعاد و معیارهای انسانی، به طور اصولی و کاربردی، اینجانب را بر آن داشت که حاصل تجربیات خویش را در اختیار دانشجویان، کارآموزان، محصلین و فارغ التحصیلان رشته معماری قرار دهم به دلیل آنکه این خلاء آموزشی و کاستی را در کتب درسی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی احساس کرده بودم؛ لازم دانستم به سهم خود هرچند کوچک، تأثیری مثبت در ارتقاء سطح علمی و آگاهی دانشجویان و فارغ التحصیلان عزیز داشته باشم. امید دارم برای خوانندگان این قبیل کتب زمینه‌ای فراهم شود که با در دست داشتن نکات مفید و خلاقانه و همچنین فراگیری اصول و ضوابط شهرسازی و معماری به صورت یکپارچه و یکدست بتوانند گامی مثبت در جهت خلق فضاهایی دلنشین و اصولی بردارند تا آسایش و امنیت روانی را برای ساکنین ابنیه فراهم آورند. اساتید محترم، صاحب نظران، دانش پژوهان عزیز می‌توانند پیشنهادات و نظرات خود را از طریق نشانی اینترنتی s_noori.bi@yahoo.com با اینجانب در میان بگذارند.

پیشاپیش از بذل توجهتان سپاسگزارم.

www.ketab.ir

فصل اول - دستور نقشه و پروانه ساخت	۱۵
فرآیند اخذ پروانه ساختمانی	۱۵
معنا و علت پروانه ساختمان یا جواز ساخت چیست؟	۱۷
دستور نقشه چیست؟	۱۷
آشنایی با محتوای برگه‌های دستور نقشه	۱۷
روند کشیدن نقشه طبق دستور نقشه	۲۴
ترسیم پلانها در خصوص املاک نامتقارن و چند ضلعی طبق دستور نقشه	۲۶
اسکلت ساختمان	۲۸
انواع سازه	۲۸
سازه‌های فولادی (عرشه فولاد)	۲۸
سازه‌های بتنی (بتن آرمه)	۲۸
فصل دوم - طرح تفصیلی	۲۹
طرح تفصیلی جدید شهر تهران (نظام پهنه‌بندی در طرح جامع)	۲۹
تراکم ساختمانی مجاز	۲۹
نظام پهنه‌بندی در طرح جامع جدید شهر تهران	۳۰
نحوه استفاده از اراضی و ساخت و ساز در "پهنه سکونت" (R)	۳۰
نحوه استفاده از اراضی و ساخت و ساز در "پهنه فعالیت" (S)	۳۳
نحوه استفاده از اراضی و ساخت و ساز در "پهنه مختلط" (M)	۳۴
نحوه استفاده از اراضی در "پهنه حفاظت سبز و باز" (G)	۳۷
تعداد پارکینگ مورد نیاز در پهنه سکونت (R)	۴۰
ضوابط پارکینگ در پهنه‌های حفاظت	۴۲
محل استقرار ساختمان در زمین	۴۲
نحوه احداث بنا در شرق، غرب و یا جنوب ملک	۴۲
نحوه اقدام در خصوص باقیمانده املاک واقع در طرحهای اجرایی شهرداری	۴۲
سطح اشغال و مکان استقرار بنا (توده گذاری)	۴۳
ضوابط شهرک قدس (غرب)	۴۳
تفکیک، افراز و تجميع قطعات (پلاکها)	۴۶
فصل سوم - ضوابط و مقررات شهرسازی	۴۹
ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری	۴۹
۱-۳ پارکینگ	۴۹
گروه بندی پارکینگها	۴۹
ضوابط و قوانین تأمین پارکینگ	۵۰
شیرابه‌های تردد خودروها	۵۲
نحوه چیدمان و عرض دسترسی برای پارک اتومبیل‌های عادی	۵۳
اشکال مختلف چیدمان خودروها	۵۴
پیشروی مازاد بر ۲+۶۰٪ در همکف و زیرزمین جهت تأمین پارکینگ	۶۰

۶۱	پارکینگ در انتظار
۶۱	پارکینگ خیابانی (پارکینگهای در امتداد یکدیگر)
۶۱	موارد عدم امکان تأمین پارکینگ از نظر فنی
۶۲	تأمین پارکینگ در مازاد فضای باز
۶۲	ضوابط معلولین در خصوص پارکینگها
۶۳	نکاتی پیرامون ضوابط پارکینگ طبقاتی
۶۷	۲-۳ راه پله و آسانسور
۶۷	پله و معرفی اجزای آن
۷۳	اندازه ارتفاع و کف پله
۷۳	اندازه ارتفاع و کف پله طبق فرمول
۷۴	نحوه ترسیم پلان پله و اجزای آن
۷۶	دستورالعمل تقسیم هندسی پلهها در نما
۷۶	نکات تکمیلی پیرامون پله
۷۷	ضوابط راه پله و آسانسور برای زمینهای زیر ۲۰۰ متر مربع
۷۷	ضوابط راه پله و آسانسور جهت زمینهای بالاتر از ۲۰۰ متر مربع
۷۸	ضوابط آتش نشانی در خصوص پله
۷۸	فاصله بین دو دستگاه پله در مشاعات (یک سوم بزرگترین قطر و مستقیم)
۷۸	فاصله بین دو دستگاه پله در طبقات بنا (نصف بزرگترین قطر و پیمایشی)
۸۰	جدول مربوط به تعداد دستگاه پله در ساختمانها
۸۰	دسته بندی ساختمانها طبق مقررات ملی ساختمان جهت تعداد دستگاه پله
۸۲	جانمایی مناسب پله و آسانسور در ساختمانها
۸۳	ضوابط آتش نشانی در خصوص آسانسور
۸۶	ضوابط و استانداردهای پلههای قوسی
۸۷	ضوابط و استانداردهای پلههای مارپیچ
۸۸	پلکان طرح قیچی به عنوان دو راه خروج
۸۹	پلکان برقی و پیاده رو متحرک
۸۹	۳-۳ نور و نورگیر
۹۰	تعریف نورگیر
۹۱	ضوابط نورگیر، حیات خلوت یا پاسیو
۹۲	حالات مختلف نورگیرها در گذرها (طبق بخشنامه شهرسازی و معماری)
۹۳	چگونگی دسترسی عابر پیاده و نورگیری از کندرو بزرگراهها و فضای سبز عمومی
۹۳	نحوه محاسبه مساحت نورگیرها
۹۴	اشکال مختلف نورگیر
۹۵	نحوه تعبیه نور و تهویه در زیرزمین
۹۵	تعریف فضاهای باز
۹۶	تعریف فضاهای نیمه باز
۹۸	۴-۳ الزامات نور و هوا و محدودیتهای الزامی فضاها

۹۹	ادامه الزامات نور و هوا و محدودیت‌های الزامی فضاها.....
۹۹	۵-۳ پیش آمدگی‌های به گذر (کنسول).....
۱۰۰	پیش آمدگی در معابر عمومی.....
۱۰۱	پیش آمدگی در داخل محدوده مالکیت.....
۱۰۱	ضوابط پیش آمدگی‌های به گذر.....
۱۰۲	۶-۳ ملاک تعیین نقطه ± 0.00 در زمین شیب دار.....
۱۰۵	۷-۳ درزها در ساختمانها.....
۱۰۵	انواع درز در ساختمان.....
۱۰۶	محاسبه درز انقطاع در انواع ساختمانها.....
۱۰۷	تعریف درز انبساط.....
۱۰۸	تفاوت درز انقطاع و درز انبساط.....
۱۰۸	۸-۳ یخ‌ها.....
۱۰۸	یخ تقاطع ۲ گذر.....
۱۰۸	یخ بنای ملک.....
۱۰۸	میزان اجرای یخ.....
۱۱۰	۹-۳ ضوابط طراحی در خصوص معلولین.....
۱۱۱	۱۰-۳ دسته بندی ساختمان‌ها از نظر تعداد طبقات و نحوه قرار گیری بر زمین.....
۱۱۱	۱-۱۰-۳ دسته بندی کلی.....
۱۱۱	۲-۱۰-۳ گروه بندی جزئی.....
۱۱۱	۱۱-۳ ارتفاع مجاز گروههای ساختمانی.....
۱۱۲	۱۲-۳ ضوابط لازم الاجرا در مشاعات املاک مسکونی.....
۱۱۴	۱۳-۳ ضوابط لازم الاجرا در طراحی داخلی واحدهای مسکونی.....
۱۱۵	۱۴-۳ ضوابط لازم الاجرا در واحدهای تجاری.....
۱۱۷	۱۵-۳ فضاهای جانبی و مورد نیاز ساختمانهای غیر مسکونی.....
۱۱۷	نکاتی در خصوص طراحی ساختمانهای تجمعی.....
۱۱۸	۱-۱۵-۳ تعداد مورد نیاز صندلی چرخدار در مکان‌های تجمع.....
۱۱۸	۲-۱۵-۳ اتاق مادر و کودک.....
۱۱۹	۳-۱۵-۳ نمازخانه.....
۱۲۰	۱۶-۳ جانمایی فضاهای مشاعی در ساختمانها.....
۱۲۰	جدول فضاهای غیرمفید و مجاز جهت احداث در مشاعات ساختمان‌های مسکونی.....
۱۲۱	۱۷-۳ ایجاد فضای سبز در ساختمان.....
۱۲۱	بام سبز.....
۱۲۲	دلایل خنک بودن سطوح با پوشش گیاهی.....
۱۲۲	تأثیر درخت و سطوح گیاه کاری شده در محیط فیزیکی.....
۱۲۲	درختان برگ ریز.....
۱۲۳	پوشش سبز مجاور پوسته ساختمان.....
۱۲۴	۱۸-۳ محل نشست و برخاست بالگرد روی بام ساختمان‌های بلند مرتبه.....

۱۲۴.....	دستورالعمل طراحی هلی پد روی بام ساختمان‌های بلند مرتبه
۱۲۷.....	فصل چهارم - طراحی
۱۲۷.....	۱-۴ نکات تکمیلی در خصوص طراحی پلان‌های ساختمانهای عمومی
۱۲۷.....	۱-۴-۱ تعریف ورودی اصلی و ورودی‌های فرعی
۱۲۸.....	۱-۴-۲ تعیین محل فضاهای تر و کثیف مانند سرویسها
۱۲۸.....	۱-۴-۳ تعیین محل ارتباطات عمودی مانند پله‌ها، رمپ‌ها، آسانسورها و
۱۲۹.....	۱-۴-۴ تبیین پیش فضا در ورودی فضاهای اصلی
۱۲۹.....	۱-۴-۵ فضاهای پرت در طرح‌ها نداشته باشیم
۱۲۹.....	۱-۴-۶ طراحی فضاها بر اساس عملکردشان
۱۳۱.....	۱-۴-۷ رعایت سلسله مراتب مختلف برای رسیدن به داخل مجموعه
۱۳۱.....	۱-۴-۸ انتخاب درب ورودی مناسب برای کاربری‌های مختلف
۱۳۱.....	۱-۴-۹ روی خطوط شکسته و منحنی تقسیم بندی و دیوارکشی نکنیم
۱۳۱.....	۲-۴ طراحی مجتمع‌های مسکونی
۱۳۱.....	نکاتی در خصوص طراحی مجتمع‌های مسکونی
۱۳۲.....	۳-۴ معرفی ریز فضاهای واحدهای مسکونی
۱۳۶.....	۴-۴ قرارگیری و جانمایی سایر فضاهای اصلی واحد مسکونی
۱۳۶.....	۴-۵ ابعاد پله در داخل واحد
۱۳۷.....	۴-۶ نمونه‌ای از طراحی واحد مسکونی و مشاعات
۱۳۸.....	مسائلی که باید در پلان اندازه گذاری مد نظر قرار دهیم
۱۳۹.....	نمونه‌ای از طراحی واحد مسکونی با مبلمان
۱۳۹.....	خصوصیات و نکات مثبت موجود در طرح مسکونی
۱۴۰.....	نمونه‌ای از طراحی پارکینگ مسکونی
۱۴۳.....	۷-۴ مقایسه پلان خوب با پلان بد
۱۴۹.....	۸-۴ شناخت عوامل اقلیمی
۱۴۹.....	آفرینش معماری همساز با اقلیم در مناطق مختلف اقلیمی در ایران
۱۴۹.....	۱-۸-۴ بافت شهری (گرم و خشک)
۱۴۹.....	۱-۸-۴-۱ پلانتها و نقشه‌ها در اقلیم گرم و خشک
۱۵۰.....	۱-۸-۴-۲ بازشوها و پنجره‌ها
۱۵۰.....	۱-۸-۴-۳ گذرها و معابر گرم و خشک
۱۵۰.....	۱-۸-۴-۴ مصالح بدنه دیوارها
۱۵۰.....	۱-۸-۴-۵ سطوح و نماها
۱۵۰.....	۱-۸-۴-۶ پوشش بام
۱۵۱.....	۱-۸-۴-۷ فرم بناها
۱۵۱.....	۱-۸-۴-۸ بادگیر
۱۵۲.....	گودال باغچه
۱۵۲.....	۲-۸-۴ بافت شهری اقلیم سرد
۱۵۲.....	۱-۲-۸-۴ بازشوها و پنجره‌ها

۱۵۲	۲-۸-۴ معابر و گذرها
۱۵۲	۳-۸-۴ مصالح بدنه دیوارها
۱۵۳	۴-۲-۸-۴ جهت گیری بناها در اقلیم سرد
۱۵۳	۵-۲-۸-۴ پوشش بامها در اقلیم سرد
۱۵۳	۶-۲-۸-۴ فرم بناها
۱۵۳	۳-۸-۴ بافت شهری (مناطق معتدل و مرطوب)
۱۵۳	۱-۳-۸-۴ پلانها و نقشه‌ها (مناطق معتدل و مرطوب)
۱۵۴	۲-۳-۸-۴ مصالح بدنه دیوارها
۱۵۴	۳-۳-۸-۴ پوشش بامها در اقلیم معتدل و مرطوب
۱۵۴	۴-۸-۴ بافت شهری (مناطق گرم و مرطوب)
۱۵۴	۱-۴-۸-۴ بافت شهری
۱۵۴	۲-۴-۸-۴ بازشوها و پنجره‌ها
۱۵۴	۳-۴-۸-۴ مصالح بدنه دیوارها
۱۵۴	۴-۴-۸-۴ پوشش بامها در اقلیم گرم و مرطوب
۱۵۴	۵-۴-۸-۴ فرم بناها
۱۵۴	۵-۸-۴ فرم ساختمان در رابطه با اقلیم‌های چهار گانه ایران
۱۵۵	۶-۸-۴ ضوابط طراحی پنجره از منظر اقلیمی
۱۵۵	۹-۴ طراحی ساختمان‌های آموزشی - فرهنگی
۱۵۵	نکاتی در خصوص راههای خروج ساختمان‌های آموزشی - فرهنگی
۱۵۶	۱۰-۴ طراحی ساختمان‌های درمانی - مراقبتی
۱۵۷	نکاتی در خصوص طراحی ساختمان‌های درمانی - مراقبتی
۱۵۷	۱۱-۴ طراحی ساختمان‌های بازداشتی
۱۵۷	نکاتی در خصوص طراحی ساختمان‌های بازداشتی
۱۵۸	۱۲-۴ طراحی ساختمان‌های اداری / حرفه‌ای
۱۵۸	نکاتی در خصوص طراحی ساختمان‌های اداری / حرفه‌ای
۱۵۸	۱۳-۴ طراحی ساختمان‌های صنعتی / انباری
۱۵۸	نکاتی در خصوص طراحی ساختمان‌های صنعتی / انباری
۱۵۹	۱۴-۴ اندازه‌های مدولار انواع کمد، در، پنجره و بازشوهاشان در فضاهای واحد مسکونی
۱۶۴	۱۵-۴ نحوه ارائه سایت پلان در نقشه‌های فاز ۱
۱۶۵	۱۶-۴ نحوه مساحت گیری فضاها و درج آنها در تایتل جهت ارائه به شهرداری
۱۶۶	۱۷-۴ رنگ لایه‌ها
۱۶۷	منابع و مأخذ